

Overweging in de Oecumenische viering 24 januari 2010:

Lezing uit Lucas 24 (stemmenspel)

Geliefde zusters en broeders, getuigen van onze Heer,

'Jij bent mijn getuige'. Je zult maar zo'n opdracht krijgen, 'getuige' zijn. Ik weet natuurlijk wat uw of jouw eerste gedachten zijn bij dit thema en bij deze manier van aangesproken worden, maar het is nogal direct.

Het roept beelden op van een rechtszaal, van een rechter die jou als ooggetuige oproept om je verhaal te vertellen, en niets anders dan de waarheid zelf. 'Getuige zijn' heeft haast onvermijdelijk een sterke juridische bijklank.

'Getuige' zijn geeft de opdracht tot verantwoording, tot verantwoordelijkheid. Jij daar, ja jij, zeg het maar, waarvan ben jij nu getuige?

Zulk een directheid zijn wij niet zo gewend. Ja, misschien wel in de maatschappij om ons heen, maar in de kerken toch eigenlijk niet. Of niet meer. Je mag rustig stellen dat we in de verschillende kerken eerder verlegen zijn geraakt met het getuigen van onze zaak.

We verkeren nu in een positie waarin bescheidenheid geboden lijkt. Terug- en leegloop maken ons onzeker en misschien hebben we wel het gevoel dat niemand nog op ons zit te wachten.

Bovendien kan het zo zijn, dat 'getuige zijn' iets oproept van de waarheid in pacht hebben, een sterke overtuiging hebben. Ook dat is iets wat eerder tegenstrijdig lijkt te zijn met de kerk en het geloof anno nu: Er lijken immers alleen maar meer vragen dan antwoorden te komen, en we zijn meer dan ooit bezig met het steeds opnieuw zoeken naar een richting en betekenis van de woorden en tradities van toen.

'Jij bent mijn getuige'

Dit thema roept dus misschien eerder vervreemding en weerstand op, dan dat we er wat mee aan kunnen.

En toch gaat het deze week, in de week van gebed voor de eenheid van christenen, precies daarom: Getuige zijn. Hoe onwennig we er ons ook bij voelen kunnen, toch willen we hier bij stil staan met elkaar.

Het 24^e en laatste hoofdstuk van het evangelie van Lucas eindigt met dezelfde opdracht. Na de opstanding van de Heer, de vrouwen bij het graf, de Emmaüsgangers en de elf leerlingen, is dat de boodschap die Jezus hen en ons meegeeft, het zijn zijn laatste woorden:

'Er staat geschreven dat de Messias zal lijden en sterven. En er staat dat de Messias op de derde dag zal opstaan uit de dood. Dat in zijn naam alle volken opgeroepen zullen worden om tot inkeer te komen, opdat hun zonden worden vergeven. Jullie zullen hiervan getuigenis afleggen.'

Gelukkig laat Lucas ons meer zien dan alleen maar het op een zeepkistje klimmen, of voor de rechtbank moeten verschijnen. Ondanks de juridische klank van 'getuige zijn', die het onmiskenbaar heeft, ook in de Bijbel, want het gaat nu eenmaal om waarheid, levendmakende waarheid zelfs.

We horen immers in het evangelie van verschillende ontmoetingen. De beide Maria's, Johanna en nog een aantal vrouwen. Van de hemelse boodschap die zij, de meeste trouwe volgelingen, als eerste te horen kregen.

Van de Emmaüsgangers, die al lopende en vragende, de vreemdeling uitnodigend in hun eigen huis en met hem het brood delend, de Opgestane herkennen.

Van de andere leerlingen, eerst nog ongelovig – 'kletspraat!'-, later bang en ontzet, maar ook zij zien hun Heer, en langzaamaan komt er ook bij hen het inzicht: De Heer is opgestaan!

Kortom, 'getuige zijn' heeft volgens Lucas in de eerste plaats alles te maken met ontmoeting, met geraakt zijn, met aangesproken worden. Ze hebben hun Heer gezien, en iedere keer weer is er een radicale verandering. Een moment van omkeer, be-kering zelfs.

Namelijk niet blijven hangen in een leeg graf, de plek van de doden. Niet weer terugvallen en vastlopen in het oude leven, terug naar Emmaüs. Niet meer gevangen in ongeloof en angst, achter gesloten deuren, maar gezegend met inzicht en bekleed met kracht en de Heilige Geest.

'Getuige zijn', ook voor ons, begint dus allereerst met de overwinning van Christus op de dood. Op alles wat doods is. Op alles wat zo doodlopend kan lijken in ons leven. En de opgestane Heer ontmoet ons op verschillende manieren, want we hebben ieder ons eigen verhaal met hem, en er worden per persoon of groep steeds weer andere dingen benadrukt. Maar voor iedereen is er hetzelfde refrein: 'Jullie zijn mijn getuigen zijn.'

Getuige zijn heeft zo altijd twee kanten. Niet alleen maar 'verkondigen', een boodschap uitdragen. Nee, het begint in geloof altijd met een eerst geroepen zijn, iets gezien hebben, met de Levende zelf ontmoet hebben.

Natuurlijk blijft het dan de vraag, met al onze verschillen, zowel in mens-zijn als in ons kerk-zijn, of wij ook maar enigszins in staat zijn om 'in

eenheid' te getuigen. Daar wil deze gebedsweek en deze viering in ieder geval wel voor kiezen en aan meewerken.

We kennen onze geschiedenis. De eenheid was en is vaak ver te zoeken. Zodra getuigen omslaat in preken en overtuigen, dan is er eerder sprake van verdeeldheid. Menen mensen de waarheid in pacht te hebben. Vormen we allemaal verschillende huizen van de Heer. In die zin past zeker ook onze en mijn kerk bescheidenheid, als afsplitsing van weer een andere afsplitsing. Alleen al het hier samen vieren is denk daarom een krachtig teken van samen getuigen willen zijn.

De drie symbolen die we aan het begin van deze dienst hebben binnengedragen geven ons vandaag een blikrichting. Een mijns inziens bevrijdende blikrichting. Ook hierin bleek dat 'getuige zijn' juist niet bestaat uit louter preken, maar allereerst in goed kijken. In goed luisteren. In het stil zijn, in het gebed. In het openstaan voor de openbaring van Gods liefde in de mensen om ons heen. In gastvrijheid, in het willen zien van Christus in die ander.

Getuige zijn betekent als kerken in de wereld staan, met open ogen. Het betekent de verhalen blijven vertellen, de verhalen eigen maken. Het betekent een ruimte durven creëren waarin plaats is voor iedereen en voor elkaars behoeften.

Wij allen zijn getuigen, omdat Christus ieder van ons roept. Omdat het niet van ons geloof afhangt, omdat Hij zich eenvoudigweg aan ons toont. De Opgestane is niet iemand waarnaar je zoeken moet, Hij laat zich vinden. 'En wie van Hem getuigt', zo las ik deze week ergens, 'die brengt Christus opnieuw tot leven'.

Bovendien, en sterkt mij nog het allermeest, is 'getuigen' in de Bijbel bijna altijd iets dat in meervoud gebeurt. Oftewel; het impliceert ruimte voor verschil en pluriformiteit, en je doet het altijd samen. Je hebt de ander nodig.

Tenslotte is het ook God zelf, die niet zonder ons kan. God heeft immers getuigen nodig. Wij zijn als het ware, zoals we hier zijn, allemaal bewijsstukken dat God leeft. En misschien wel meer dan ooit zijn wij nodig om dat Goede Nieuws te blijven vertellen, waar te maken en uit te stralen, in een wereld waarin zoveel mensen niet meer weten van liefde sterker dan de dood.

Het begon ooit met die toch gewone mensen in Jeruzalem. Een paar vrouwen, een stel twijfelende mannen, mensen onderweg, met grote vragen. En toch, zegt Lucas, werden zij met 'kracht uit de hemel bekleed'.

Wij mogen meedoen, moeten mee doen. We sluiten aan. Van Jeruzalem, via Rome, tot in de hele wereld, tot zelfs in Loosdrecht. Ja, zelfs weer in

Loosdrecht. In bescheidenheid misschien, met de nodige schroom, maar wel in herkenbare bescheidenheid.

In Maria, in Johanna, in Petrus, in Kleopas, in u, jou en mij. In ieder van ons is de Opgestane aanwezig. In de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Amen.

